Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 21. decembra 1992•Leto II, št. 25•Cena 20 forintov

VESELE IN BLAŽENE BOŽIČNE SVETKE VAM ŽELIMO

SPOŠTOVANI BRALCI

Ko boste vzeli v roke naš zadnji letošnji časopis, bo le nekaj dni do božiča. Z božičem, praznikom ljubezni, pa se približuje tudi konec letošnjega leta.

Ob koncu leta vsako podjetje, inštitucija in seveda družina ponavadi naredi letno bilanco. Ugotovijo, kaj lepega in dobrega so naredili med letom. Opozarjajo pa seveda tudi na zamujena dela.

Dovolite mi, da vam tudi jaz poročam o našem letošnjem delu. Pri oceni se bom seveda oziral le na večje prireditve in večje akcije v kronološkem vrstnem redu.

Februarja za slovenski kulturni praznik smo odprli razstavo prekmurskih akademskih slikarjev. Razstavljene slike so postale last naše organizacije.

Kmalu po tej prireditvi smo se srečali na slovenskem balu, ki je bil tudi po zaslugi ansambla Magnet zelo uspešen. Pokazali smo, da se ob trdem delu znamo tudi veseliti.

Spomladi smo pomagali pri organiziranju začasnega odprtja mejnega prehoda v Andovcih. Ljudje so s številčno udeležbo dokazali, da si želijo vsakodnevne stike s Slovenci onkraj meje.

Tudi letos smo organizirali bralni in likovni tabor za učence porabskih šol.

Naše kulturne skupine so večkrat nastopale na različnih prireditvah doma in v tujini.

Poleti smo prvič organizirali Porabske dneve, ki naj bi postali tradicionalna prireditev. Ob uspešnem začetku si lahko obetamo, da bo ta prireditev osrednji kulturni dogodek v naslednjih letih.

V tem letu smo si prizadevali izboljšati gospodarski položaj slovenskega Porabja. Kot podlago za to smo naredili gospodarski razvojni program.

Gotovo je 21. avgust eden naših največjih uspehov, saj smo po dolgoletnih prizadevanjih le odprli mejni prehod Gornji Senik-Martinje.

Podpisali smo sporazum o sodelovanju z občino Murska Sobota.

Sodelovali smo pri pripravi dvostranskih sporazumov med Slovenijo in Madžarsko. Prvi sporazum govori o kulturnem sodelovanju med dvema državama, drugi pa o zaščiti slovenske manjšine na Madžarskem in madžarske manjšine v Sloveniji.

Septembra je našo zvezo obiskal gospod Árpád Göncz, predsednik Republike Madžarske.

Spoštovani bralci!

To je bil kratek pregled našega letošnjega dela. Vemo, da obstaja še vrsto nerešenih problemov. Za odpravo le-teh pa potrebujemo tudi vašo pomoč. S temi mislimi Vam želim VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO.

Jože Hirnök

"Baug vam daj krüja, vina, vse zavole"

Edno leto je že pa odišlo. Korni etak, komi tak. Tej edni so v držini srečni bili. Nistarni so se v tau leti oženili, nistarni so se v tau leti rodili na veseldje starišom. Žalostno je, ka je takši tü dosta bilau, šteri so zgübili svoje najdragše pa nej samo stare, mlade tü. Dosta ji je, šteri so zgübili svojo službo pa gnesden čakajo na delo. Vsi smo čakali baugše, pa se ne moremo (h)valiti, vejga Baug s kak dobrim. Od nas nej daleč je bojna, lüdje se kolajo, nega pravoga mira.

Etak čakamo nauvo leto 1993. Vüpajmo se, ka v tau nauvoj leti se nika na baugše oberne. Istina, ka nika tak vö ne gleda, dapa človek je zatok človek, ka si zna premišlavati, mogoči se je vüpati. Vüpanje aj nam da moč za vse, ka nas čaka.

Če rejsan ne vidimo naprej, ka nas čaka v tau nauvoj leti, mi sami tü dosta leko napravimo za lepši žitek. Potrebno je, da mo eden do drugoga dobri, eden drugoma pomagali. Držimo vküp naše držine, lübezen naj živé v naši srcaj.

Božič je svetek lübezni pa mira. Od toga svetka, aj nam na cejlo leto ostane v naši srcaj nika lübezni, nika mira.

Porabski Slovenci smo od toga hirešnji, da smo flajsni, dobri delavci. Vüpajmo se, da nas našo pošteno delo pomore v nauvom leti, da mo meli lepši žitek. S tejn vam želejm v ímeni Slovenske zveze BLAJŽENE BOŽIČNE SVETKE PA VESELO NAUVO LETO 1993.

Irena Barber

VOLITVE V SLOVENIJI USPEŠNO KONČANE

Opravljeno je. Poldrugi milijon volivcev - državljanov Slovenije je med 1505 kandidati, 25 strankami in nestrankarskimi posamezniki izvolilo nov parlament in med 8 kandidati Milana Kučana ponovno za predsednika Republike Slovenije. Številni kandidati in strankarski prvaki si lahko po naporni in živahni predvolilni kampanji odpočijejo, volivci pa oddahnejo. Državljani Slovenije so ponovno in dostojanstveno potrdili svojo demokratično naravnanost in držo, dokazali tako na predvolinih zborih kot na voliščih, da jim ni vseeno, kakšna bo njihova prihodnost, pa tudi da že postajajo sestavni del demokratične Evrope. Miklavžev dan tako upravičeno postaja del novejše slovenske zgodovine, o svoji prihodnosti pa so odločili volivci sami. Na prvih volitvah v samostojni državi smo tako uspešno opravili izpit iz demokracije.

Volitve so povsod potekale mirno, na kulturni ravni in dobro organizirano, kar so v mnogih pohvalnih ocenah in izjavah potrdili številni mednarodni opazovalci in tuji novinarji, vključno z delegacijo Sveta Evrope. Niti poplave, ki so prizadele nekatera območja Slovenije, niti prvi sneg v višjih predelih niso bistveno zmanjšali volilne udeležbe. Na 3665 voliščih se je volitev udeležilo okrog 1.200.000 volivcev. 86 odstotna volilna udeležba je bila tako za malenkost večja od tiste spomladi leta 1990.

Po sicer še neuradnih

Milan Kučan

volilnih izidih je med osmimi kandidati za predsednika države prepričljivo zmagal Milan Kučan, dosedanji predsednik predsedstva Slovenije. Dobil je okrog 64 % vseh volilnih glasov, kandidat Slovenskih krščanskih demokratov Ivan Bizjak 21 % glasov, Jelko Kacin 7 % glasov, vseh preostalih 5 kandidatov pa med 1 do 2 % glasov.

Tako je Milan Kučan zmagal že v prvem volilnem krogu s pričakovano volilno večino, kar ni presenečenje, temveč le potrjuje njegovo veliko priljubljenost iz zaupanje slovenskih volilcev v njegova dosedanja prizadevanja za osamosvojitev Slovenije in njene demokratične spremembe.

Bolj nepredvidljive so bile volitve v slovenski parlament. Volivci pa so vendarle očitno poleg Kučana nagradili še Janeza Drnovška, ki bo po vsej verjetnosti mandatar za sestavo nove vladne koalicije. Njegova liberalno-demokratska stranka (tista, ki je imela volilni slogan: "Ne na levo, ne na desno. Na bolje.") je dobila največ glasov - dobrih 23 %. Na drugem mestu so Slovenski krščanski demokrati s 15 % glasov in na tretjem mestu združena levica - Združena lista z dobrimi 13 % glasov. V državni zbor so se uspele uvrstiti še Slovenska nacionalna stranka, Slovenska ljudska stranka, Demokratska stranka, Zeleni Slovenije in Socialdemokratska stranka Slovenije. Osem parlamentarnih strank bo torej oblikovalo prihodnji slovenski parlament, prvaki teh strank pa že začenjejo pogajanja o sestavi nove vladne koalicije. Do radikalnejše cepitve slovenskega volilnega telesa torej ni prišlo. Očitno se bo oblikovala vladna koalicija na sredini, na čelu z dr. Janezem Drnovškom in LDS, tako

Janez Drnovšek

na levici kot desnici pa je dovolj možnosti za sodelovanje v novi vladi ali močni opoziciji.

Pripadniki obeh narodnih skupnosti so prav tako izvolili svoja narodnostna poslanca. Italijanska narodna skupnost je med dvema kandidatoma ponovno izvolila Roberta Battelija, dosedanjega poslanca, madžarska narodna skupnost pa je za dosedanje uspešno zastopanje med sedmimi kandidati s ponovno izvolitvijo nagradila Mario Pozsonecz.

Razmerja moči, ki so jih na novo določili volivci, bodo krojila usodo države in državljanov v naslednjih štirih letih. Svojo suvereno državo že imamo, sedaj pa so na vrsti dogovori, kakšna naj bo in kakšna bosta v njej položaj in prihodnost njenih državljanov. Kljub določenemu tveganju volivcev pri vsakih volitvah je možno reči, da smo blizu želji večine volivcev o političnotrdnem parlamentu s trdno, politično in strokovno sposobno vlado. Pomembno je, da se je izoblikovala sorazmerno močna sredinska stranka, ki bo lahko dokaj suvereno sklepala koalicijo tako z levico kot desnico, kar že samo po sebi vnaša stabilnost v občutljiv slovenski politični prostor. Upajmo torej, da so volivci izbrali prav, da nam bo bolje in bomo štiri leta zadovoljni z volilnim izborom in svojo prihodnostjo.

Geza Bačič

dr. Janez Drnovšek pri dr. Józsefu Antallu, Árpádu Gönczu in dr. Györgyu Szabadu

V POGODBI O PRIJATELJSTVU TUDI O NARODNIH MANJŠINAH

Le nekaj dni pred volitvami v Sloveniji je tedanji predsednik slovenske vlade in sedanji mandatar za novo vlado dr. Janez Drnovšek obiskal Budimpešto, kjer so mu pripravili vrsto srečanj in pogovor na najvišji ravni. Po pogovoru "na štiri oči" z gostiteljem dr. Józsefom Antallom sta se slovenska in madžarska delegacija pogovarjali v širši sestavi. Pogovoru je sledil podpis Pogodbe o prijateljstu in sodelovanju med državama, v kateri so že v drugem členu zapisali: "Državi pogodbenici imata narodne manjšine za naravni povezovalni most in sta prepričani, da je njihov prispevek k življenju njune družbe dragocen."

Po podpisu, ki ga je spremljalo izjemno veliko število časnikarjev, sta predsednika drug za drugim ocenila Pogodbo o prijateljstu za izjemno pomembno. Tako glede dvostranskega sodelovanja, kot širše v evropskem prostoru, kamor se postopno uvrščata Madžarska in Slovenija. Ker je Madžarska nekoliko pred Slovenijo, je premier zgotovil dr. Janezu Drnovšku vsestransko pomoč. Tudi pri sodelovanju Slovenije s tako imenovano "višegrajsko trojko" pa seveda v Svetu Evrope in drugod, kamor se Slovenija namerava pridružiti.

Nekako v ozadju, je bil podpis izjave o nameri za sklenitev prostotrgovinskega sporazuma, ki sta ga podpisala minister za industrijo in trgovino Ivan Szabó in namestnica slovenskega ministra za zunanje zadeve Vojka Ravbar.

Na vseh pogovorih so namenili veliko pozornosti tudi gospodarskemu sodelovanju med državama, ki močno zaostaja za, kot so dejali, "vzornimi političnimi stiki". Slovenski predsednik je odgovarjal tudi na vprašanja novinarjev. Tu je bilo slišati, tudi vprašanje o urejanju plačilnega prometa med državama. Na vprašanje, ki je postalo v zadnjem obdobju aktualno, saj so o njem govorili tudi na srečanju gospodarstvenikov v Győru, je slovenski premier povedal: "Pri priznavanju denarja kot plačilnega sredstva gre bolj za to, kako gospodarstvo in banke reagirajo in ocenjujejo moč posamezne valute. Prepričan sem, da bodo tolar glede na njegovo stabilnost, ki jo je dosegel v zadnjem času, in visoke devizne rezerve tudi mednarodno upoštevali." Predsednik dr. Drnovšek se je konkretnemu odgovoru izognil, slišali pa smo, da je Madžarska bolj kot Slovenija zainteresirana za ureditev osebnega plačilnega prometa.

Prav konkretno so se pogovarjali tudi o prometnih povezavah, cestnih in železniških.

V zadnjem obdobju ali v približno pol leta se je zvrstila serija obiskov in pogovorov na najvišji ravni med Slovenijo in Madžarsko. Poleg omenjene Pogodbe o prijateljstvu je bilo podpisanih več sporazumov, ki obvezujejo državi na različnih področjih, tudi na manjšinskem. Prav sporazum o zaščiti manjšin, podpisan v Ljubljani, sodi med zelo pomembne, enako pa tudi sporazum o novih mejnih prehodih, ki predvideva šest prehodov, odprta pa sta bila dva. Na vsak način lahko mirne vesti zapišemo, da je sodelovanje med Madžarsko in Slovenijo dobro zastavljeno, da na več področjih že uspešno poteka, na nekaterih pa bodo potrebne dodatne vspodbude in napori. **eR**

NARODNOSTNA POSLANKA

MÁRIA POZSONEC PREDSTAVLJA MADŽARE

V slovenski ustavi je zapisano, da morajo imeti pripadniki italijanske in madžarske manjšine svoja zastopnika v slovenskem parlamentu. Tako so na parlamentarnih volitvah 6. decembra svojega poslanca volili tudi pripadniki madžarske manjšine. Izbirali so med sedmimi kandidati. Največ glasov (33,04%) je dobila dosedanja poslanka Mária Pozsonec.

Poslanka Pozsončeva je v predvolilnem času nastopala kot nadstrankarska kandidatka, saj po njenem le to omogoča, da se bo lahko zavzemala za narodnostne cilje. V slovenskem parlamentu se bo zavzemala predvsem za gospodarski razvoj obmejnih krajev. Samo na ta način bo mogoče omiliti posledice asimilacije.

Sodelovanje s porabskimi Slovenci, ki poteka predvsem prek Zveze Slovencev na Madžarskem, se ji zdi dobro in konstruktivno.

Novi sporazumi med Slovenijo in Madžarsko bodo te stike še razširili. Sicer pa ne gre le za uradne, ampak prijateljske stike, kar je lahko samo temelj novim oblikam sodelovanja. Madžarska manjšina v Sloveniji si tudi želi, in to tudi uradno poudarja, da bi dobili Slovenci svojega zastopnika v madžarskem parlamentu.

VOLITVE V ŠTEVANOVCA

29. novembra so bile v Števanovca lokalne nadomestne volitve (helyi képviselo választás), zato ka je edan član odbora (képviselő) iz Otkovec dolapravo. Štirdje so bili na papira, od stere je vsakši tistoga potegno notra, steroga sto. Večer v sedmo vöra smo zvedli, ka je Jožef Merkli iz Otkovec nauvi član samoupravnoga odbora (örkormányzat).

Ranč podne nej bilau štja, gda sam si tak zbrodo, ka od volitve napravim edan tjejp v "Porabje", naj po drudji vesnicaj tü vejo pa vidijo, ka se godi pri nas. Zatau so novine nej? Brodo sam si dja. Zeman mašin pa dem prejk v kulturni dom, gde so volitve bile. Ranč je meši konac bilau. Tak sam si mislo, ka etašoga reda tarbej tjejp naprajti, gda dosta lüstva dje. Notra dem poklaunim se pa mašin notrapostavim. Ranč se sto slikati, gda gnauk samo ništje namé skarči: "Maš papir, ka töj slikaš? Notra ta spišan v zapisnik (jegyzökönyv) pa se te leko poglednaš!" Ka je pa tau bilau, si brodim, samo nej gospodni baug je namé skričo z neba? Nej, nej je on bijo, štja od njega "vekši" gospaud (misli si on), Kovača Feri je bijo, steri tam sedi par staula pa za tisto skrbi, aj par volitvaj vse vredi de. Gda sam k sebi prišo, pitam ga, ka zaka ne mora tau ne vejm. Gvüšno se mi samo senja té, gda v televizijoni volitve vidim. Kak bi ovak leko tašo vido, gda štja tü v vesi ne dopistijo, nej pa te v vekšom varaši. Ali tau je samo pri nas tak?

Te bi štja razmo, če bi tisto sliko, ka sto koga potegna nutra. Dapa samo tisto sam sliko, gda

slikati. "Zato, ka nej," pravi "gospaud", "nejmaš nikšoga papira pa tak ne mora." Par njim sedi edan človak z Otkovec, tisti tü fejst kuma, ka tau je tak. Na, brodim si, dotejgamau gde sam živo, ka štja ranč edna žena v lado liči cejdulo. Razmo bi štja te tü, če bi iz Pešte ali iz drugoga varaša prišo pa bi ma nej poznali. Dapa z gospaudom sva skur sausada.

K.Holec

VES JE ZA MEJNI PREHOD

28. novembra je na Verici djilejš bijo, gde se je lüstvo od tistoga pogovarjalo, aj baude mejni prehod na Verici ali nej. Dotejgamau je cejla ves za prehod bila. Dapa zdaj, gda je Zveza Slovencev prošnjo stejla poslati ministra Jesenskyna za mejnoga prehoda volo, taše glasi so se čüle, ka prej Veričancom nej tarbej prehod.

Na srečo tau nej bilau istino. Steri so tam bili na djilejši, vsakši je na tistom, kak najprvin aj se prehod opré. Kak Jože Hirnök jim tapravao, od tauga ka se meja opré, od tauga de ves samo asak mejla, nej pa kvar. Neda tarbelo tak velkoga kraužiti na Gorenji Senik ali pa na Bajanšenje, če stoj v Slovenijo štje iti. Tau tü leko čaka ves, ka se putij tü napravijo, če stalni prehod baude. Dotejgamau je ves plačala, če so mejo oprli, dapa če se tau posreči pa tak bau kak na Gorenjom Seniki, te vesi tau edan filer nede koštalo. Potejn je Šanji Merkli tapravo, če se te prehod ne opré, te leko čakajo, ka se v Andovca opré, pa te že Veričanci nikdar nedo meli mejnoga prehoda.

Kak se na djilejša vido, od tauga se nej tarbej bujati, ka bi ves proto mejnoga prehoda bila.

Prej šest lidi nešče, ka bi mejni prehod bijo na Verici. Tau so mi prajli po tistim, gda je konac bilau djilejša. Ka sto so tej, tau je vseedno, važno je ka so drüdji (vekši tau Verice pa Ritkarovca) za prehod. Mislim pa jim želim, aj se spuni želja vesi, nej pa želja 6 lidi.

SLOVENCEM NA MADŽARSKEM, BRALCEM PORABJA SE PRIPOROČA S SVOJIMI IZDELKI TER ŽELI USPEŠNO IN SREČNO NOVO LETO 1993

KOLEKTIV TEKSTILA - PLETILSTVA PROSENJAKOVCI

Praznovanje v mestih

MIKLAVŽ - JEZUŠČEK - DEDEK MRAZ

Kako so praznovali miklavža, božič in novo leto pred drugo svetovno vojno, v Socialistični Republiki Sloveniji in kako praznujejo zdaj v Republiki Sloveniji - o tem sta mi pripovedovala arhivarja Antoša Leskovec iz Maribora in Saša Serše iz Ljubljane.

Na predvečer miklavževega so otroci v MARIBORU med dvema vojnama nastavljali v okno ali na mizo krožnike. Zjutraj so našli na krožniku južno sadje (pomaranče, fige) in sladkorčke. Sladkorčki so viseli tudi na šibi. V šoli so otroke strašili parkeljni. Tudi v mestu so se večji fantje našemili in hodili po hišah. Od otrok so zahtevali, da molijo. Otroci so se jih bali. MIKLAVŽ pa je bil prijazen. Prišel je z mitro, s škofovsko kapo in palico. Spraševal je otroke, če so bili pridni ali poredni in jih obdaroval.

Za BOŽIČ so dobili otroci večja darila, kos oblačila, smuči in podobno. Med dvema vojnama so se začele počitnice na šolah nekaj dni pred božičem in so trajale do svetih treh kraljev, ko je bil pravoslavni božič. To je bila priložnost za domače praznovanje božiča, ki je bil za otroke najbolj vesel praznik. Ljudje v Mariboru so praznovali z jaslicami, z božičnim drevescem in obdarovanjem otrok. To je bil najbolj vesel praznik v letu. Drevo ni viselo pod stropom kot na podeželju v kmečkih hišah, ampak je stalo na mizi in je moralo biti čim večje. Na drevescu so bili sladkorčki. Božič je bil verski praznik. Ljudje so tudi v Mariboru hodili k polnočnici. Pred polnočnico je bilo v družinah božično obdarovanje. Darilo je prinašal JEZUŠČEK.

NOVO LETO pred drugo svetovno vojno v Sloveniji ni bil otroški praznik. Starši so šli na ples tako v mestih kot na vasi.

JEZUŠČEK ALI DEDEK MRAZ?

Leta 1947 so imeli otroci dolge zimske počitnice, od 22. decembra do sredine februarja. Božične in semestralne skupaj. Od konca 1949. leta so se zimske počitnice krajšale. V teh letih se je praznovanje božiča umaknilo v domove. Božič ni bil več praznik, ta dan je bil delavnik. Praznovanje božiča je postalo zasebna stvar. Nekateri pa so opustili ta praznik, vsaj na zunaj. Opuščal se je tudi kot verski praznik, k polnočnici ni hodilo več toliko ljudi kot prej. V mestih se je bolj opuščal kot na deželi. Dežela je ostala skoraj taka kot prej. Božič je bil po drugi svetovni vojni v Sloveniji navaden delavnik. Šolske počitnice so bile potem le še semestralne.

Tudi v LJUBLJANI božiča uradno niso praznovali, le v družinskem krogu. Vendar so včasih tudi to onemogočali. V nekaterih službah so imeli ravno takrat, na ta dan kakšne konference, seje. Tako da so starši pozno prihajali domov. Zato to ni bil tako prijeten družinski praznik, ampak skrit pred očmi drugih. O teh stvareh se prijatelji nikoli niso kaj več pogovarjali. V šolah ni bilo božičnih počitnic.

Jelko so krasili ljudje doma za božič ali novo leto. V ljubljanskih domovih je stala na tleh in je morala biti čim večja, čim lepše okrašena. Nekateri otroci so dobivali darila za božič, drugi za novo leto. Prvim je prinesel darila Jezušček, drugim pa dedek Mraz.

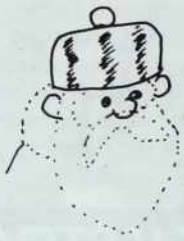

DEDEK MRAZ je prišel s Triglava v belem kožuhu in je imel na glavi značilno slovensko pokrivalo - polhovko. Miklavža v rdečem oblačilu v slovenskih mestih ne poznajo. Za 6. december otroci doma dobivajo sladkarije, pomaranče. V okno morajo nastaviti škorenj, nogavico ali krožnik, ki se ponoči napolni s sladkarijami.

Po drugi svetovni vojni sta bila za NOVO LETO v Sloveniji dva praznična dneva. In pred tem ali za tem je bil - ker je bilo to večkrat sredi tedna - še kak dan prost.

PRAZNOVANJE DANES

Pred dvema letoma, leta 1990, so ljudje v Sloveniji "spet dobili božič". Dan potem pa so glasovali za neodvisnost Slovenije. To je bilo na dan Štefana mučenika. Po novem koledarju - od leta 1991 - je to kot dan neodvisnosti spet praznik. Tako da sta zdaj v Sloveniji prosta oba božična dneva. Novoletni prazniki pa so podaljšani samo za en dan.

Danes je popolnoma drugače. Vsi javno govorijo o tem, veselijo se praznikov. Prej so ljudje kupovali darila bolj na skrivaj in s strahom, zdaj pa odkrito in z velikim veseljem. Otroci imajo v šoli proste dneve, v službah pa božiča ne praznujejo in otroke v glavnem še vedno obdaruje dedek Mraz pred novim letom. Zadnja leta pa hodita po Ljubljani tako Miklavž kot dedek Mraz. Nekateri otroci dobijo darilo dvakrat, za božič, pa tudi za novo leto. Ves teden okrog božiča imajo prosto, januarja pa so še teden dni počitnice.

Marija Kozar

Iz ene zadnjih oaz neokrnjene narave... za vse tiste, s katerimi želimo to bogastvo deliti

POMURSKE MLEKARNE
p. o.
MURSKA SOBOTA

Pomurske mlekarne iz Murske Sobote vam nudijo kvalitetne izdelke

- maslo v 15. 20. 125. in 250 g zavitkih
- mleko v prahu v 500 g škatli (hrana za dojenčke)
- instant posneto mleko v 400 g škatli
- evaporirano in kondenzirano mleko
- instant domači čaj
- instant kavo
- servirni sladkor 5 in 7 g
- Gibko (hrano za športnike)
- Trajni mlečni izdelki

Sodobna proizvodnja, tradicija in izkušenost kolektiva so jamstvo kvalitete izdelkov.

POMURSKE MLEKARNE, 69000 Murska Sobota, Industrijska 6, p.p. 230
Telefon: (069) 32-330, Telefax: (069) 22-339, Telex: 38 684

Porabske družine

PRI ŽUPANI NA GORENJOM SENIKI

Župan je tü takši človek kak vsakši drugi. On tü ma svojo držino, svoje težave, veselje. Njegve misli so pa največkrat pri dvej držini, pri svoji mali pa pri cejli vesi, pri velki držini. Ka ves stiskava, boli tau njega tü. Nigdar se ne more cejlak vkraj vtrgniti - nej v mišlenji pa nej fizično - od vesi, od njegve velke držine. Za toga volo ma pa ne moremo nevoščeni biti.

Pred svetki sam gor poiskala Martina Roposa pa njegvo držino na Gorenjom Seniki.

Martin pa njegva žena Ana, mala Edina pa Gabor so rejdko vsi vküp doma. Slüžba, šaula pa vrtec je na telko tala vzema, kelko ji je. Za Martina volo - on je župan - največkrat v soboto pa v nedelo so tü nej vküper.

Kakšo leto je bilau leta 1992. Ka dobroga ali slaboga je prneslo tau leto držini pa vesi?

"Lani takšoga reda smo se vüpali, ka tau leto lekejšo baude. Zdaj pa morem povedati, ka smo dosta težkoga skauz dali. Držina žmetnejše žive, vse je dragše, moremo si dobro not vtalati slüž pa kakši dobiček.

Senik pa - leko povejm - je dosta naprej prišo. Tak leko tau cenüjemo, ka samo aj telko leko dosegnemo kleti tü kak letos, mo leko zadovolni, če rejsan bi dobro bilau več tü naprajti."

Ka pa pravi žena Ana?

"Z menov se je tü vse dosta godilo. Lani takšoga reda sam v roke dobila papir, ka židana fabrika mi več ne more delo dati. Lejpi božični "dar" je bio tau. Priliko sem dobila, da leko taprejk odim v General Motors, v nauvo fabriko. Najoprvin samo iz židane fabrike, sledkar pa sam tam gratala delavka. 5-6 vör cajta sem mejla za tau, če se vzeman za cejlak drugo delo, kak sam se vönavčila, ali mo pa brez dela. Leko povejm, ka sem vzela lagovejšo delo. Mava dva deteta, zidala sva ižo na pausadbo, žitek je dragi, tak pa eden slüž ne dojde."

Tak pravijo, ka v tau nauvoj fabriki prej dosta slüžite. Tak je? Kak je kaj tam, kak se dela?

"Slüž je baugši kak v drugi fabrikaj, dapa zatok nej tak dober kak se čüje. Delati pa vörno, trdo trbej."

Leto prauto konci ide, nej je daleč božič, pa nauvo leto. Kak te svetili, kakše šege držite?

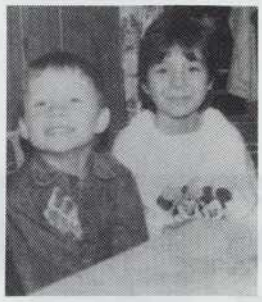

Martin: "Na božič demo na paunaučnico, če se rejsan moremo not vtalati zatok, ka deco vnoči ne moremo pelati v cerkev. Jezuš prnesé krispan, deca je ma že pisala pisme pa svoje želje. Pod krispanom zatok baude tau pa tisto vsakšoma. Na božič je stara šega, pa go zdaj itak držimo, ka nikan nédemo. Njene stariše gor-poiškemo, zatok ka so oni radi vnukom pa etak med seboj svetimo, se veselimo. Na števanovo mo šli na božični koncert vsi, zatok ka mali radi spevajo pa poslüšajo. Na staro leto mo šli na (h)valodavanje. Prvin smo po tistim fejs v krčmau ojdli. Zdaj že müva nemava tau šagau. Bole doma s sausadi vküp pridemo. Etak odimo do nauvoga leta, do zranka, pa pozdravlamo nauvo leto."

Ka pa kaj küjate na te svetke? Kaj po staroj šegi?

Ana: "Stare šege pri küjanji trnok ne držimo. Meso spravlamo vsefalc. pečemo. Tak küjamo pa pečemo kak na druge svetke."

Zdaj bi pa male rada pitala, ka bi radiva mela pod krispanom?

Edina: "Knigo, pernjak pa vse kaj lepoga."

Gabi: "Ge bi pa auto rad emo."

Staro leto je odletelo. Cajt de tadale. Pitala bi vaja, ka bi si želela od nauvoga leta 1993. Ka bi dobro bilau za vas pa za vašo slüžbo, za vašo delo?

Martin: "Velke plane ne moremo meti, zatok ka je živlenje žmetno, žmetno si vküp pršparaš kakši pejnaz za koj. Kaulagvrat rama eške mava tau pa tisto naprajti. S tem vred letos oprvin bi radiva z deco vred malo na par dni na kakši izlet (kirándulás) ali za kakši vikend šla v Slovenijo.

Tau si pa sploj želejva, aj slabše ne baude kak letos. Trno je pa potrebno zdravje, aj starišje pa deca vsi zdravi baudejo pa aj delo mava. Te de šlau.

V vesi bi dobro bilau, če bi naše blatne poti dale leko popravlali, če bi potegnili not telefon, ka je lüstvo že plačalo. Nika malo bi etak pá naprej prišli.

Moremo znati, ka vsakdanešnjo delo nas dosta košta, gor držati vse, ka mamo, je nej malo delo v tauj velko dragoči. Nazaj bi pa zatok sploj nej radi stapali."

Ana mi pa etak pravi: Ge bi držini želela zdravje, vsakšoma pa mir. Tau bi pa zatok tü nej lagvo bilau, če bi nam vekše plače dali."

Vüpam, ka mi zdaj že date valati, ka sam na začetki dojspisala ka je prej "župan tü takši človek kak vsakši drugi".

Irena Barber

CREDITANSTALT - NOVA BANKA, d.d.

smo sodobna avstrijsko-slovenska bančna družba, ki ponuja občanom, obrtnikom, podjetjem in drugim pravnim osebam vse bančne storitve.

Od 1.11.1992 poslujemo tudi v Murski Soboti na Lendavski 11.

MED DRUGIM VAM PONUJAMO:

- razne oblike tolarskega in deviznega varčevanja,
- odkup in prodajo deviz,
- posle mednarodnega plačilnega prometa,
- vse druge bančne storitve.

Obiščite nas in se prepričajte, o naši ponudbi in poslovanju. Vredni smo vašega zaupanja.

VSEM SLOVENCEM NA MADŽARSKEM SREČNO NOVO LETO

CREDITANSTALT - NOVA BANKA, d.d.
PE MURSKA SOBOTA
Z nami do uspeha!

KRIŠPANI ALI KRISPANI?

Pred 35 leti sam büu mali pojbiček, gda je v našo ves tö prišo strašen glas: v Traušči so zamasarili mladoga dihovnika Jánosa Brennera. Ranč smo se že napalavali na sveti den. Kak pet lejt stari pojbiček sam se trnok zbojo od toga guča: kak je tau leko mogauče, ka ednoga človeka vmorijo. Zamasarijo. Gospauda kaplana. Tak kak našoga pujčka? sam štondéro tadale. Vej pa tau je don nej mogauče!

Na žalost že dugo vejm, ká je vse mogauče na tom svejti. Gospauda Brennera so rejsan zamasarili. Od tistoga mau mi reči "zamasariti koga" strašno dejejo v vöjaj. Pa don, nega bole djenau rejči za tisto, ka se je tisto nauč zgodilo v Traušči, kak dihovnika so zamasarili. Pujčka samo gnauk smeknejo, kaplana Brennera so 32-krat.

Tak vögleda, ka so mladi dihovnik napauti bili režimi. Kak dosta drugi tü po revoluciji leta 1956. Par minut po paunauči je prišo en pojbiček, ka je prej nakak na Židovi na slednje, pa naj bi ma slednjo mazanje gordali. Tisto strašno delo se je na pauti prauti Židovi pripetilo.

Preminauči keden so na tistom mesti križ postavili. Znamćnje, ká vse se je godilo gnauk svejta.

Če rejsan se pá sveti den približava, zdaj ka se o tisti tragični zgodbi pá guči, piše, pá takšo trnok lagvo čüténje mam kak pred 35 lejti. Čakamo nika lejpoga, sveto nauč, pa mi pá tista strašanjska nauč v pameti odi. Nej sam zaistino veseli, kak bi mogo biti par gni pred svetki. Če sam si pred 35 lejti nej znau raztomačiti mordjenjć enoga dihovnika, gnesnaden ne morem razmeti, kak je tau mogauče, ka samo na Vogrskom vsaki den več lüdi bujejo, dojstrelijo, obesijo, zamasarijo...? Kak je tau mogauče, ka se lüstvo skor po cejlom svejti kole? Zdaj, ka božični svetki kauli dćjo, ranč tak kak ovak. Te je pa človek rejsan najbole beštialen stvaur na svejti?

Leko ka bi vsakšomi bujtomi človeki mogli križ postaviti kak kaplani Brenneri na Židovi? Kak bi ta naša Zemla vögledala? Kak en gejš, šteroma namesto pikašov križi vö s tejla stogijo? Tau naj bi bila naša prihodnost? Božični križi, nej božične drejve? Križpani, nej krispani?

Sveti Baug, te je pa takše tarbej misliti na sveto nauč?!

Na pomauč!

Francek Mukič

Naše pesmi (39)

Sveta nauč

Sveta nauč,

blajžena nauč,
vse že spi,
je paunač,
le Devica
z Jaužefom tam
v lejvici varje
dejtece nam.
Spavaj dejte sladko,
spavaj dejte sladko!

-mkm-

SREČEN BOŽIČ IN USPEŠNO NOVO LETO

FROHE WEIHNACHTEN UND EIN ERFOLGREICHES NEUES JAHR

MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY NEW YEAR

MURA
European Fashion Design
Proizvodnja oblačil
69000 Murska Sobota, Plese 2
Tel. 069 31-535, Telex 38 703 SI MURAMS
Fax. 069 25-510

KAJ MISLITE ?

ALI ŠTETE NAŠE NOVINE

Taša glasi smo čüli, ka vi, spoštovani bralci, z naše novine niti edno rejč ne razmejte. Najgari smo bili, ka si vi mislite od tauga. Lüstvo, stere smo pitali, smo nej vöparbirali, litji smo je pitali tak, kak je prišlo.

Marija Bajzek (Monošter)

"Ge razmejm tau zato vse. Geste, geste zato kaj tašoga, dapa če si malo brodim, te vse vözemam. Narečje (tájszólás) latjejše, ka je pa v knjižnom geziki tisto malo bola pumalak, dapa ge zato vse taparštem."

Karel Dončec (Andovci)

"Novinan trifartala leko razmej, vse zato nej. Ka prvin so odle tiste Narodne novine, tiste se slabo razmo, dapa te razmejm. Kaj bi pa nej razmo."

Ištvan Mešič (Andovci)

Tisto ka je tak spisano, kak mi duma gučimo, tisto razmejm, zaka bi nej razmo. Drudje članke (cikl) pa če večkrat taparštem, od tiste tü vö leko vzema, ka od koga so pisali."

Antal Bedek (Gorenji Senik)

"Ge zato razmejm, zato ka včasin slastje novine tü štem. Djestajo takše, ka ne razmejm, dapa vekšitau ge zato razmejm pa leko štem. Dobro bi bilau, če bi emo en slovar (szótár), pa te bi vsakšo rejč razmo."

Ana Grebenar (Dolenji Senik)

"Steri tak pišejo, kak mi gučimo, tisto vse leko razmej. Ka je pa tak po slaskon, od tistoga zato tö doste vse vö leko vzeme. Človak je večkrat taparšte pa te že razmej od koga je guč."

Marika Domiter (Sakalovci)

"Ge se od tauga vse vörazmejm, ka od koga djesta gunč. Ka je tak spisano kak duma gučimo, tisto naletje štem, ka pa nej, večkrat taparštem. Pa te že gorapridem, od koga je gunč."

Ferenc Dončec (Števanovci)

"Vsakšimau je taparštem. Mena je že lažej kak starejšim, zato ka dja sam se v šaula včijo slovenski jezik. Takša članke tü taparštem, stere so v knjižnom jeziku napisali. Če pa kaj ne razmejm, te naprej vzemam slovar pa poglednam."

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1993 vam želi

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

PISMO IZ SOBOTE

TELEVIZIJA

Negda je tak bilou, ka so se lidje doma držali pa se obiskovali. Najbole je tou bilou v navadi pozimi. Varaški po svoje, veški pa palik po svoje. Pri prvih je tou bole gosposko vövidlo: ženske so gobeline delale pa kavo pile, moški pa so kadili cigare pa se zgučavali o politiki. Včasi je sto zašpilo na klavir ali pa kaj prešto iz knjige. Na vesi pa se lüdstvo bole pri deli dobivalo pa te tam o vsem mogočom razpravlalo.

Nauvi časi so prinesli nouve navade pa tüdi nauvi način živlenja. Vsi nekam bižimo, lejčemo za pejnezami i nam tak čedale menje časa ostane, ka bi se doj seli z domačimi, se kaj pogučali, kakšno spopejvali ali pa mogouče vrgli karte. Te nouvi cajt pa je pomali skoro vsakšo kučo prpelo tüdi televizijo. Ta škatüla, za stero pravijo, ka je okno v svejt, je rejsan čüdna stvar. Zdaj je več nej pes najboukši pajdaš človeki, liki ta, kak sam pravo, škatüla. Mogouče zatou, ka čista pri miri sidi tam negi na omari pa se zglasi samo te, gda si tou sto zaželej. Televzijo tüdi nej trbej pelati do prve drejve, ka bi tam vodou spistila, pa tüdi gestija pa vode njoj nej trbej polagati. Nevola je edino te, gda se pokvari. Te pa cejla držina lejče s takšo nevolo, kak če bi njim kuča gorejla.

Kakoli že pa kakoli sto gučo o televiziji, ge mislim, ka pa ma TV tou vlogo (szerep), kak ga je včasi mejlo domače ognišče. Zdaj se bar domači te vküper dobijo, gda je ka dobroga pa zanimivoga na televizija. Istina je, ka si te nemajo ka čednoga za povedati, ka vsi samo gledajo, so pa zatou tisti nekaj vör vküper pa so pá srečna držina. Takšna televizija je, kak sam pravo, držinska pajdašica, pa držino vküper drži.

Zna pa televizija biti vrajža. Doma so vsi opravili večerjo, oča vklopi TV, ka de gledo nogometno tekmo. Mati zapere posoudo se sede pred televizijo pa želej gledati film, ge se jako majo radi. Oča kak oča tou ne dopisti. Kakšno küšüvanje, če de pa on gledo tekmo. Mati začne larmati, ka ona v kući nikšne rejči nema, oča njoj da prav, te začа larmati starejša hčerka, ka bi ona tüdi küšüvanje gledala, mlajši brat pa se postavi na očovo stran pa te tak larmajo pa se svajüjejo, ka na konci oča ne vej niti, če so gvinali naši ali njihovi. Kak bi šķe bilou, če bi meli šķe kakšnoga mlajšoga, steri bi steo risanke gledati. Te bi pa takšo štükanje vövdarilo, kak če bi si verstvo talali.

V tom primeri tüdi vrajža televizija dobro delo napravi. Pri takšom štükanji bar vsi zvejo, ka si eden o drüjgom mislijo. Vseeno pa je v takšom primeri najboukše televizijo doj vgasnoti, deco spat zgoniti, starejšiva pa v postelo pa naj se spoumnita, kak je te bilou, gda sta brezi televizije odila spat.

MIKI

Hvala za pomauč!

Letos smo na Gorenjom Seniki gorzozidali župnišče (paplak). Gorenjiseniški lüdjé so dosta pomagali kak s pejnazami tak z delom.

Velko pomauč pa smo dobili od tisti Slovencov, šteri po drudji rosagaj živejo. Brez njigve pomoči bi tau lejpo zidino nigdar nej mogli gorpostaviti. Radi bi se zavalili za pomauč. Želejmo vsakšoma, šteri se je nej spozabo z nas, veselje, zdravje pa mir.

V imeni cerkvenoga odbora z Gorenjoga Senika

Štefan Györvári

OD SLOVENIJE..

Od priznanja do volitev

Leto 1992 je bilo za Slovenijo prav gotovo zgodovinsko. Pot, ki se je začela s plebiscitom 23.12.1990, se je v začetku januarja sklenila. 15. januarja je prišlo namreč do množičnega priznanja slovenske države. Med prvimi, ki so priznali Slovenijo kot suvereno in neodvisno državo, je bila tudi Madžarska.

8. februarja, ko se spominjamo smrti pesnika Prešerna, praznujemo v Sloveniji kulturni praznik. To je tudi priložnost za podelitev Prešernovih nagrad. Za življenjsko delo sta jo v letošnjem letu prejela skladatelj Uroš Krek in pisatelj Boris Pahor.

Februarja se je zgodilo še nekaj. Na 16. zimskih olimpijskih igrah v Albertvillu je sodelovalo tudi 28 športnikov iz Slovenije. Nekaj dni pred začetkom iger je bila namreč Slovenija sprejeta v polnopravno članstvo Mednarodnega olimpijskega komiteja.

In v politiki? Začele so se razprave o zamenjavi vlade. Nova ustava, sprejeta decembra 1991, namreč omogoča spremembe s tako imenovano konstruktivno nezaupnico. Prvi kandidat, svetovalec pri svetovni banki Marko Voljč, ni uspel. Podobno je bilo nekaj tednov kasneje, ko se je za predsednika vlade potegoval notranji minister Igor Bavčar. Šele tretji poskus je prinesel spremembo. Mandatar za sestavo vlade je postal nekdanji predsednik predsedstva Jugoslavije dr. Janez Drnovšek. Ob izvolitvi je obljubil, da bo njegova vlada več pozornosti namenila gospodarskim vprašanjem.

Poletje je minilo v znamenju še enega dogodka: suše. Pomanjkanje dežja jo je zagodlo predvsem kmetijcem, saj so bile mnoge poljščine uničene več kot 50-odstotno. Dež pa je prišel šele septembra.

Jesen na Slovenskem je minila v znamenju predvolilnega boja. Na Miklavževo, v nedeljo, 6. decembra, smo državljani Slovenije izvolili novega predsednika države Milana Kučana. V državnem zboru slovenskega parlamenta bo sedelo največ (22) poslancev Liberalnodemokratske stranke. V parlamentu pa bodo sedeli še predstavniki sedmih političnih strank.

DOJŠLO MI JE Z VARAŠA

V Števanovca živé človek, steri je iz Berlina valaun. Tü pri nas si je tjöjpo ram (hišo). Kak leko edan človak z velkoga varaša sé v tau malo ves pride živat? Tau nam Klaus Tehclaft povej ta, zato ka on je té človak.

"Tak sam prišo na Vogrsko, ka sem se včijo računalništvo pet lejt v Budimpešti. Gda sam s šaulov zgutauvo, te sam nazaj üšo v Berlin. Pet lejt, ka sam na Vogrskom bijo, se mi je sploj puvido te rusag. Lüstvo se mi tü bola vidi kak duma. Nej so na tistim, aj vse ka delajo, najbaukše baude. Pri nas ovak ranč nej dobro, če kaj nej tak, kak je na papira naprej spisano. Vse vreda pa na mesta mora biti, zato ka ovak že ranč nej dobro. V tejn se Nemci laučijo od Vaugrov. Tam človak tak živé doma pa v fabritji tü. Tau je na Vogrskom ovak, vsakši takši red ma kaulak rama kašoga štjé. Pri nas pa kak mora biti. Zatauga volo štjem tü na Vogrskom živeti. Tau tü istino, ka doma za té pejnaze bi nej daubo takši ram, steri je v etašo lejpo mesti kak té.

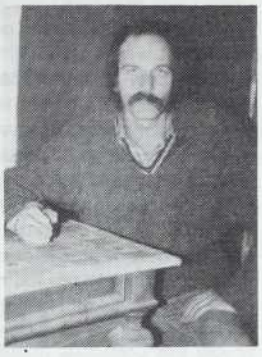

Najparvin je tak bilau, ka v Zemplena ali v Örsége tjöjpim ram. Gda sam tü v Porabji odo oprvin, te sam že vedo, ka tü v tau krajini ostanem. Potejn sam že samo ram mogo iskati. Večkrat sam odo po tej vasicaj, dučas se mi je posrečilo v Števanuvca tauga ram najti.

Furt se mi je senjalo od takšoga. Dojšlo mi je z varaša. Tam že lüstvo ne pozna edan drugoga, dapa štja sausada nej. Vsakši leti na svojo delo pa cejlo življejnje s tejn odide. Tü v Števanuvca se dobro poznam. Človak pozabi tiste bridje, stere ga mantrajo. Tau lüstvo, stero tü živi, ranč ne vej, kakšo srečo ma, ka tü leko živi. Dapa oni si ranč naupak brodijo kak dja. Na tistim so, aj majo auto, nauvi ram, aj tak leko živejo kak tisti, steri so v varaša. Če bi oni tau paut naprajli ka dja, te tak mislim, oni bi si tö ovak brodili. Ka tü človaka fali? Autonov malo, luft tü baukši kak dekoli. Čamariti se človak menja čamari kak v varaša. Zato se tjöjpo tauga ram, aj kak najbola dalač budan od varaša pa od lüstva."

Kak vidiš, kakšno je slovensko lüstvo?

"Redno, poštano lüstvo živi tü. Samo dobro vejn prajti od nji. Dosta vse leko zavalim njim. Brezi njine pomauči bi nikanej mogo delati.

Zdaj štja na Nenškom mam služ̈bo, dapa sletkar že tü na Vogrskom štjém delati. Vsakšo pau leto dumau dem pa gorazemam delo. Tau delo največkrat več mejsecov vödarži, zato ka programe pišem na računalnik (számítógép). Gda sam kreda s programom, te jim prejkdam, nauvo delo pa prejkzemam. Velka sreča, ka takšo služ̈bo mam ka tü na Vogrskom leko delam, pa mi nej tarbej domau titi. Etak več cajta mam na ram. Dosta dela je bilau z njim, dapa štja dje tü. Najvekša baja, ka nejga nej vode pa nej elektrike. Brezi tauga pa težko dela. Če žagati ali vrtati tarbej, tau vse z rukauv moram delati. Dapa ovak mi elektrika ne fali. Dja sam sto, ka aj od svejta tazaprejto živem. Sletkar, če de že ram kreda, te mo probo maro držati.

Avto odam pa če de kaj voziti tarbelo, tisto s kauli parpelam. Z bauta kak najmenja mo tjipöjvo, ka leko, tisto doma parpauvam. Štja po kröj neštjam v bauto titi. Gorapoišćem starejše žene pa od nji se navčim kröj pečti. Če se tau vse posreči ka si tapravo, te de namé ves rejtko vidla, doma baudam cejli den pa samo telko mo üšo kraj od rama, kelko de potrejbno."

K. Holec

Materna rejč (25)

SVETKI

Zdaj ka pá svetki kauli dejo - pa mo mi tö mogli pomalek gorenjati z našo letošnjo serijo o naši slovenski materni rejči, poglednimo, kakše imenje kaj mamo o svetkaj. Pa če mamo sploj slovenske. Že tau, kak zovémo tiste dneve, gda ne delamo, liki svetüjemo, se mi trnok vidi: svétek. V té rejči je nej samo tau nutri, ka ne delamo pa počivamo, liki tau tö, ka so té dnevi nike "svétoga".

Nika se nam nej tarbej sramüvati, ka vendrak za vse vekše svetke mamo svoje lejpe slovenske reči, pa nam nej tarbej nücati vogrske. Na začetki leta si šegau mamo želeti srečno nauvo leto. 6. januara so sveti tri krali. Pri nas v Porabji je dugo takša navada bila, ka so na té den dojbrali krispan, božo drejvo, okinčano s farbastimi panklikami pa natau vödjali na stüdence, naj bi té dosta pa dobre vodé meli.

Drugoga februara te mamo svejčnico, sledik je fašenek, borovo gostüvanje, pepelnica, post, vceplena Mardja, cvejtna nedela. Velki keden, velki četrtek, velki petek, velka sobota pa vüzenek. Interesantno je, ka v knjižnom geziki za Vüzenek pravimo: vélika noč. Mi v Porabji mamo velki keden s svojimi dnevi, samo pri nedeli več ne nücajo rejč "velka".

Te mamo takše svetke, v šteroj so imenje nutri: djürdjevo, markovo, florjanovo... Drugi velki svetki so risauski svetki. Gnauk svejta so se tistomi pastéri, šteri je na risausko nedelo najslednji prignau krave na pašo, tak conali, ka "risauska pütra".

Neškemo dojspisati cejle svetke, depa en par eške zato povejmo: tejlovo, ivanovo, srpna Mardja, velka meša, mala meša, vsisvécovo, düšin den, advent, miklaušovo, licijovo. Pred nami je eden najvekši svetek: sveta nauč, sveti den ali božič. Drugi keden pa staro leto ali silvestrovo.

Te pa Baug plati, če sta serijo o naši materni rejči kaj šteli, pa Vam želejm blajžene in vesele božične svetke pa srečno nauvo leto.

Fr.(ancek) M.(ukič)

SREČNO NOVO LETO

POMOČ PA POŠTENJE STAREJŠIM NA GORENJOM SENIKI

(Socialna pomoč na svetke)

6. decembra 1992. so na Gorenjom Seniki vküp pozvali tiste starejše, šteri so 65 lejt više stari. V vesi 132 lüdi geste, šteri so te starosti. Župan pa samouprava so tau poštano lüstvo zatok vküp pozvali, aj bi je pozdravili, bi njim zavalili vse tiste trüde, ka so v svojom življenji naprajli. Pa za toga volo tü, ka so je malo pogostili. Miklauž njim je pa prneso darila tü.

Gda je meša minaula, eden za drügim so prišli lüdje v šaulsko jedilnico. Vsem na veselje ji je gratalo telko, da so nej meli telko placa, nisteri so mogli v vrtci doj sesti. Šaularje so je z lejpim kulturnim programom pozdravili. Najmenkši so bili najbole dragi. Župan ji je tü lepau pozdravo, posaba se je spomino na tiste, šteri so več nej med nami.

Dobro je gledati tau "kompanijo" šteri na leto gnauk, zdaj že po navadi, na srečanje pridejo. Etakšoga reda majo priliko si kaj zgučavati, eden z drügim se srečati pri kupici vina, se malo spominjati na priminaula lejpa lejta, malo se veseliti.

Jožef Talaber so letos

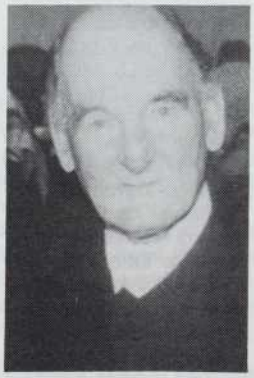

Jožef Talaber

65 lejt stari, oprvin so na takšoj prireditvi (rendezvényen). Jožef, kak se vam tau vidi, ka tü v vesi vsakšo leto malo vküp pozovéjo starejše?

"Tau je sploj lepau. Gnauksvejta je po varašaj velka šega bila, ka so na miklaužovo gorzraštjeni moški od iže do iže ojdli, mlajše so vöspitavali, če so dobri, če baugajo stariše, če se dobro včijo. Po tistim so pa dar delili. Ta šega je v vasnice tü prišla. Prva cajte je tak bilau, ka so se velki podje v maškaro zravnali, velke lance so nasé zvezali, odjli so od iže do iže. Vrag je tü z njimi bio, šteri je malo zmlato mlajše pa postaršüvo.

Ne mislim, ka tau vsepovsedi delajo. Lepau je, ka si naši prednji malo cajt vzemajo pa na starejše tü poglédnajo."

Tak gledam nji, ka bi radi bili, če bi nji eške nej trbelo zvati med starejše, samo ka lejta taletijo...

Kak gledam kaulagvrat, žensk je več kak moškov. Vidim med njimi Šuličovo (Kolarino) mamo tü. Oni so takša ženska, ka pridejo kama nji zovéjo. Vsakši kulturni program poglednajo, ka se kaj v vesi napravi. Ka pa oni mislijo o srečanji?

"Rada sam, ka nam poštenjé dajo. Ge sem od prvogamau na vsakši takši den prišla. Zakoj pa nej? Če so tak pošteni bili, ka so se pripravlali, mi tü moramo pošteni biti pa pridti. Tau je pa sploj lepau, ka nam obed ponüdijo pa eške dar dajo."

Po obedi so se vzeli pa so šli malo k Cifri. Tam so eške malo vküper, potistim pa domau, ka rano kmica gartüje. Prvi, kak bi se poslovili, sam pitala Martina Roposa, seniškoga župana, kakšo darilo, pomoč so starejši dobili?

"Vsakši je v roké daubo 500 forintov, leko si kaj maloga küpi za tau. Morem povedati, da smo na svetke nej samo na stare mislili. Mlajši do 3 lejta - tau je 18 mlajšov - so tü 500 forintov dobili. Tisti, šteri v vrtec odijo - 19 mlajšov - so dobili vsaki 1000 forintov. Šaularge so pa v jeseni, gda se je šaula začnila, dobili pejnaze pa eške na den vsakšomi 13 forintov vcüj damo za (h)rano. 42 ji geste v vesi, šteri se dale včijo. Vsakši je daubo 1000 forintov. 105 držin smo vöodabrali, de smo tü dali vsakšoj držini 500 forintov."

Kolarina mama

Dati je veselo delo. Želejmo senički samoupravi, naj tadala tü majo priliko pa dobro srcé za pomoč, za poštenjé. Kleta na miklaužovo se srečamo. Baug naj vam dobro zdravje da.

I. Barber

... DO MADŽARSKE

Ker je predsednik slovenske zveze na prvi strani že pregledal pomembnejše dogodke v letu, bomo v tej rubriki našteli nekatere nerešene stvari.

Leta, ki je že skoraj za nami, si verjetno ne bomo zapomnili kot polnega sreče in obilja. Splošna gospodarska kriza na Madžarskem je dosegla tudi Porabje, že na začetku leta je bilo precej ljudi brez dela, čeprav so 13. marca v Monoštru odprli tovarno GENERAL-MOTORS-a.

Problem slovenskega duhovnika na Gornjem Seniku še zmeraj ni rešen, kljub obisku porabske delegacije pri najvišjih predstavnikih cerkve na Slovenskem (2. aprila).

20. maja smo "skoraj" odprli mejni prehod Martinje-Gornji Senik. Odprli bi ga, če se ne bi nekje zataknilo. 21. avgusta smo se pa vseeno poslovili od naše stalne rubrike Dezinformacija.

Že nekaj časa smo spremljali dogovore o železniški povezavi med Slovenijo in Madžarsko, ko smo zvedeli, da so se strokovnjaki odločili za različico Murska Sobota - Monošter. Čeprav se zavedamo, kako važne so komunikacije za razvoj pokrajine, razumemo tudi prebivalce obeh Senikov, ki niso navdušeni nad ropotom tovornih vlakov.

Na začetku poletja se je začela medijske vojna na Madžarskem, ki traja še danes. (Gre za razrešitev predsednika radia in televizije). Čeprav je v televizijski hiši "vojno stanje", smo dobili Slovenci na Madžarskem prvo samostojno oddajo z naslovom Slovenski utrinki.

Oktobra se je končno začela splošna razprava o osnutku zakona o pravicah etničnih in narodnih manjšin. Vse kaže, da se bo o tem zakonu razpravljalo še precej časa.

Oktobra so v Porabju ustanovili Vendsko Zvezo. Predstavniki dveh Zvez so se 11. decembra dogovorili, da bodo - kljub nesoglasju o izvoru ljudi v Porabju - sodelovali v prid tukajšnjih ljudi na gospodarskem in kulturnem področju.

GREGOR GRIČ

Jesenski spomin na jesensko Budimpešto

KJE JE LOKALČEK MUŠKÁTLI - PELARGONIJA

(Ni nadaljevanje prejšnjih nadaljevanj, ampak nekaj podobnega)

V jesenskem spominjanju na poletno Budimpešto sem zapisal, kako si ne morem odpustiti, da nisem bil na ulici Váci pa na Vörösmartyevem trgu in tam okoli Eržebetinega mostu. Ne samo da bi izpolnil obljubo samemu sebi (?), ampak tudi zato, ker nisem imel kaj početi, sva se s sodelavcem napotila proti omenjenim ulicam oziroma budimpeštanskemu predelu. Prva zadrega se je pojavila, ker nisva imela listkov za podzemno železnico. Tudi na najini postaji je bil avtomat, vendar iz njega nisva iztisnila vozovnice, pa če sva poiskusila s katerim koli kovancem. Prebral sem sicer, da piše osemnajst forintov, toda ni mi prišlo na misel, da bi moral imeti za en listek vsaj štiri različne kovance.

Zato pa si je uprava budimpeštanske podzemne železnice sama kriva, če sva se s sodelavcem vozila brezplačno. Forintov sva imela dovolj in tudi poguma, da sva stopila v rumeno podzemno železnico in odpotovala, kamor sva nameravala.

Nekdaj tako mondena ulica Váci me je razočarala na prvi pogled zavoljo prijetnega, vedno skoraj do zadnjega kotička napolnjenega lokalčka z imenom Muskátli - Pelargonija. Živopisano prebarvan vhod je vabil za prijazne mize, zidovi pa so bili porisani s prijetno rdečimi cvetlicami. Niti preveč kičasto niso delovala na zid narisana stara kmečka okna s cvetličnimi lončki. To lahko še zdaj vidimo v Porabju in Prekmurju.

In zdaj: zidovi so na sveže prepleskani, na "muškatle" pa spominjata le napis in moj spomin. Bilo mi je žal, da nisem zavil v mondeno slaščičarno Gerbaud na Vörösmartyjevem trgu.

Vse je drugače kot tiste večere, ko sem se sam potikal po tej in vzporednih ulicah, sem si govoril ob ogledovanju prodajalk in prodajalcev ročnih del - od prtičkov do usnjenih kap in rokavic. Včasih je bilo mnogo manj teh prodajalcev, ki so nenehno trepetali pred policijo. Ko je prihajala patrulja, so se umaknili v veže in vhode, ko je odhajala, so prilezli s svojimi izdelki in jih ponujali obiskovalcem Budimpešte.

Ta večer sem tudi spoznal, da se poprej nisem gibal po pravih velemestih, kajti razen Dunaja, kamor me je zanesla poklicna pot nekoliko pogosteje pred približno desetimi, petnajstimi leti, poznam le Budimpešto. Kajti če bi poznal druga evropska velemesta, ne bi bil presenečen, ko sta naju s sodelavcem ogovorili brhki dekleti in se nama ponudili za družbo. Seveda za denar, vendar sem bil ravno toliko zmeden in presenečen, da za ceno nisem vprašal. Bili pa sta, v soju uličnih svetilk, res simpatični. Ni me sram priznati, prvič se mi je to zgodilo.

Čeprav moški nimamo, pravijo ženske, ravno pravega občutka za ogledovanje izložb s tekstilom in oblačili, so me iz posebnega vzroka pritegnile cene krznenih plaščev. Gibljejo se tam okoli 100 tisoč forintov, najdražji plašč, ki sem si ga lahko ogledal, pa je stal 245 tisoč forintov. Če vemo, da je povprečna madžarska plača okoli 15 tisoč forintov, si lahko na hitro izračunamo, koliko mesecev in let je potrebno delati za takole krzno. Verjetno pa je že moje razmišljanje napačno, ker si tako dragih krznenenih plaščev ne kupujejo delavke z deset tisoč forinti plače, ampak gospodje, ki gospem ob "priložnostih" podarijo tako dragocena darila. Istega dne, ko sem pisal ta tekst, je Népszabadság objavil, da bo prihodnje leto najnižja plača 9000 forintov.

Niti prav ne vem, zakaj, vendar zagotovo vem, da me je ta predel Budimpešte razočaral. Ob lokalčku, ki so mu prepleskali zidove, sem našel pred nekaj minutami zaklenjena vrata zelo dobro založene prodajalne plošč in kaset na Vörösmartyjevem trgu. Na prodajalno sem se spomnil zaradi plošč Gheorgha Zamfirja, virtuoza na tistih piščalih, iz katerih izvablja tako čudovite melodije, da bi jih poslušal še in še. Pred leti, ko nikjer v Budimpešti ni bilo plošč s posnetki tega romunskega glasbenika, sem jih po naključju našel ravno v prodajalni, o kateri pišem. Iz sveže pošiljke sem kupil vse, kar so imeli, in ni mi bilo žal, zdaj pa bi kupil še kakšno kaseto, če jo imajo in če mi ne bi ravno pred nosom zaprli vrat. Prodajalke pa so začele preštevati denar. Po nekaj dneh, ko sem bil zopet v Budimpešti, pa za zasebnost ni bilo časa.

Vrneva se v hotel, po nekaj minutah pa se odpeljeva na sprejem v hotel Sport pri Népstadionu. Pogovarjam se z mnogimi, ki so se odzvali povabilu slovenskih razstavljalcev na Foodapest 92, na veliko in prvo razstavo kmetijskih pridelkov, živilske industrije, pijač in podobnega. Minister za kmetijstvo je v svojem govoru dejal, da se predstavlja 714 razstavljalcev iz devetnajstih držav. Mimogrede: Slovenija se je tokrat res predstavila zelo uspešno, njen delež je bil opazen in razpoznaven.

Jesenska Budimpešta me je razočarala, čeprav moje obveznosti niso bile pretirano velike: prispevka za TV-dnevnik, za kmetijsko oddajo in poročilo za mariborski radio. Ne vem, zakaj, toda sprostiti se nisem mogel.

Nekaj prijetnega zadoščenja sem začutil med vožnjo po znani ulici Dózsa György, na kateri so pred leti za 4. april (pa ne za moj rojstni dan, ampak za obletnico "osvoboditve" Madžarske) pripravljali velike vojaške parade, tiste zadnje novembrske in prve decembrske dni pa je že bila v znamenju prihajajočih božičnih in novoletnih praznikov. Zdaj, te zadnje dni v letu, mora biti v Budimpešti čudovito, o tem sem prepričan, zato jo bom prihodnje leto poskušal doživeti.

Tudi v drugih madžarskih mestih, denimo v Sombotelu, je bilo čutiti predbožični utrip mnogo prej kakor v slovenskih mestih, recimo v Mariboru ali mali Soboti. Neko deževno sredo sem se potepal sam po Sombotelu in vdihaval prihajajoče praznike, čeprav je bilo vreme prav neprijazno. Med potjo je snežilo, sredi mesta je deževalo, vendar ljudi ni motilo, da zaradi neprijaznega vremena ne bi postopali med stojnicami in pred novimi izložbenimi okni.

V manj kot v desetih dneh sva s sodelavcem prepotovala po Madžarski blizu 2 tisoč kilometrov. Od Monoštra do Sombotela, pa v Győr in dvakrat v Budimpešto ... Dovolj je (bilo) letošnjih potovanj, preveč ... Zato pa mi ostajata Budimpešta in zlasti Érd "dolžnika" za prijaznost, ki mi jo bosta morala nakloniti, ko se ustavim v malem mestecu in velikem evropskem mestu, ki se je začelo intenzivno pripravljati na Svetovno razstavo v letu 1996.

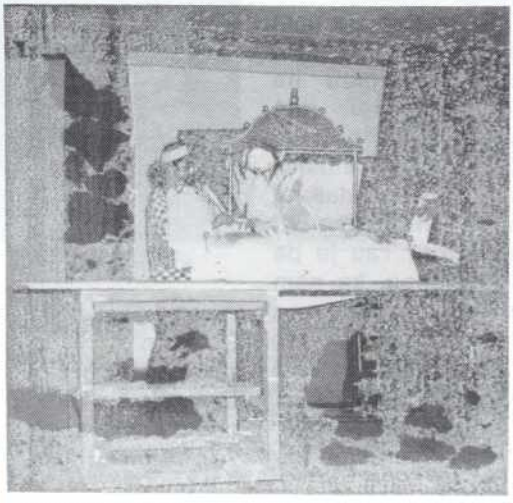

Lutkovno Gledališče Ljubljana je gostovalo na gornjeseniški osnovni šoli

PORABJE IZ OBJEKTIVA

zavarovalnica triglav d.d.
območna enota M. Sobota
Lendavska 5, tel.: 069/31-650

PREDSTAVNIŠTVA: Gornja Radgona, Sejmišče, tel.:069/61-697
Ljutomer, Ormoška 12, tel.:069/81-136
Lendava, Trg Ljudske pravice 12, tel.:069/75-257
Radenci, Panonska 1

Zavarovalnica TRIGLAV je najstarejša in največja zavarovalnica v Sloveniji. Smo delniška družba s 14 organizacijskimi enotami. Območna enota v Murski Soboti že skoraj 45 let spremlja življenje in delo naših ljudi v deželi ob MURI.

Podobno kot zavarovalnice v svetu, se tudi mi s sodobnimi načini in oblikami zavarovanja premoženja, živali, posevkov in oseb nenehno prilagajamo potrebam in zahtevam trga. Spremljamo svetovne tokove v zavarovalstvu, zato veliko vlagamo v razvoj in znanje.

Naša zastopniška mreža pokriva vsa naselja, področja in dejavnosti. Tako smo lahko vsak dan v stiku z vsemi, ki nas potrebujejo.

NOVOST naše ponudbe so PAKETNA ZAVAROVANJA kmetij, obrti ali zasebnih podjetij ter avtomobilski paket - kjer ponujamo ob sklenitvi več vrst različnih zavarovanj vrsto ugodnosti pri sklepanju in plačilu zavarovanja.

V LETU 1993 VAM ŽELIMO VELIKO SREČE IN ČIM MANJ NESREČ, ČE PA DO NJIH PRIDE, NAJ BO Z VAMI DOBRA ZAVAROVALNICA!

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST!

648 ali 94,6

Dragi prijatelji! Mislim, ka vas je v nedelo dosta poslüšalo oddajo Panonski odmevi (prlej Doma in onkraj meja), ka smo jo na soboškom radioni vrteli ob 13.00. V leti 1992 smo oddajo preselili na 18. vöro. V ton cajti pa nas je samo malo lüdi poslüšalo, zatau smo se na Murskom vali (tak se zdaj zové Radio Murska Sobota) odloučili, ka mo Panonske odmeve preselili nazaj v dopoldanski program. Oddaja de zdaj malo krajša, pa vseeno vüpamo, ka de tak boukše. **Čüli te jo vsakšo nedelo ob 8.10, pa tou na dvej frekvencaj, na srednjon vali na 648 khz** (tou je tan ge ste nas že prlej poslüšali), **na UKV pa na 94,6 Mhz.** Radi bi bili, če bi nas zdaj pá poslüšali. Prva oddaja po nouvom de se na Murskom vali vrtela 27. decembra.

BERTA GOLOB

JASLICE

Še preden je zapadel sneg, sva šla z atom v gozd po mah za jaslice. Nabirala sva ga v cajnico in zeblo naju je v prste.

Na sveti večer - to je večer pred božičem - sva na osušeni mah postavila lesen hlevček, okrog njega pa razporedila glinaste ovčke in pastirje. V hlevček sva položila kot mezinec mičkenega Jezusa, ob njem pa sta klečala Marija in Jožef.

Tudi na zvezdo repatico nisva pozabila. Jaslice sva namestila na poseben prostor, tako da so bile takoj opazne. Pa tudi lučka je gorela pred njimi. Plamenček je risal na strop nemirne sence pastirjev.

Bil je sveti večer, ko je vsa hiša dišala po kadilu. Pesem Sveta noč, blažena noč nas je spominjala na davni dogodek v Betlehemu. Pa tudi jaslice. V tistem davnem času je morala

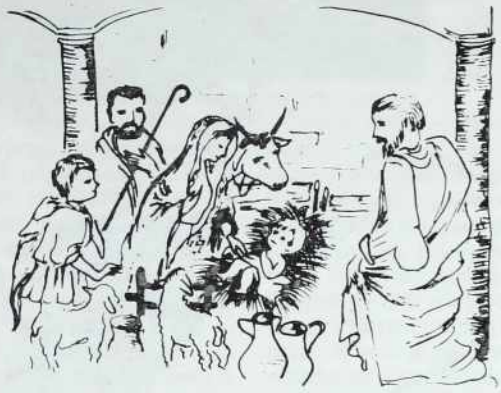

Marija roditi Jezusa v hlevu in ga položiti v jasli. Tako je prišel na svet tudi berač Matevž, ki je včasih potrkal na naša vrata.

Prav nanj sem mislila, ko sva z atom delala jaslice in po mahu razporejala ovčke in pastirje.

Nič nisem bila zaspana. Krušna peč je na sveti večer sopla prav posebno toploto. Zunaj pa je včasih naletaval sneg.

BABUŠKA IN TRIJE KRALJI

(RUSKA LEGENDA)

Pred davnim je stala hišica čisto sama sredi travnikov in polj. Tam je stanovala stara babuška. Nekega zimskega dne je ostrmela: prišli so trije beli konji, ki so vlekli sani, na saneh pa so sedeli trije možje, vsak s krono na glavi.

"Ne boj se," so rekli babuški, "sledili smo svetli zvezdi in iščemo kraj, kjer se je rodilo sveto dete."

In oddrseli so v zimski gozd. Zdaj babuška ni več našla miru in kar naslednji dan je šla na pot. V torbi je nosila nekaj majhnih daril, ki jih je našla v svoji uti. Tako je potovala od vasi do vasi, a povsod je zaman povpraševala: "Ali poznate pot, ki vodi k svetemu detetu?"

In babuška je gazila dalje po zasneženi deželi. Poti pa so v tej deželi dolge in nihče ne ve, če je kdaj našla dete. Ljudje pripovedujejo, da še danes neka starka hodi po ulicah in cestah. Pogleda v izbe in včasih najdejo otroci naslednji dan majhno darilo na oknu, le nekaj sladkorčkov ali preprosto igračo.

Stara babuška je v temi šla mimo njihove hiše.

VEŠ - VEM

Novoletna jelka

Čas okrog božiča in novega leta je poguben za več tisoč smrečic, ki končajo svoje komaj začeto življenje v naših stanovanjih. Da bi ohranili smrečice, v naše domove pa kljub temu prinesli veselje, vam predlagamo tole: v bližnji drevesnici kupite majhno smrečico, ki jo posadite v lonček. Postavite jo na vrt ali balkon. Za božič jo prenesite v stanovanje in jo lepo okrasite. Po končanem praznovanju jo spet prenesite na vrt ali balkon. Čez zimo lonček ovijte s kartonom ali pa ga dajte v nekoliko večji lonček. Zemlja v večjem lončku bo varovala manjšega, v katerem je posajena smrečica.

Tako bomo ohranili na tisoče dreves, ki bodo s svojimi iglicami čistila zrak.

Ko bo po več letih smrečica prevelika in je ne boste mogli več prenašati z vrta ali balkona v stanovanje, jo boste posadili na vrt. Kdor pa nima vrta, naj drevo posadi v bližnjem gozdu.

Od pomladi moramo smrečico v suhem vremenu zalivati, da se ne bo posušila. Nekajkrat pa jo moramo zaliti tudi pozimi, še posebej, če je zima brez snega.

LEDENI OKRASKI

Če je okoli božiča in novega leta zunaj mraz, lahko narediš ledene okraske za smrečico ali druga drevesa. V večjo posodo daj kovinske modelčke za piškote in nalij vodo, ki naj sega do zgornjega roba modelčkov. V modelčke z vodo daj volnene vrvice. Posodo postavi na mraz ali v zamrzovalnik in počakaj, da voda zamrzne. Okraske dobiš iz modelčkov tako, da jih poliješ z vodo. Ledene "piškote" lahko obesiš na smreko ali druga drevesa pred hišo ali šolo.

Vrvico lahko pritrdiš na ledene okraske tudi drugače. Ob robu ledenega piškota potresi malo soli in počakaj. Nato daj na to mesto volneno nitko. Vse skupaj postavi na mraz. Čez čas bo vrvica primrznila na leden okrasek.

POTOVANJE V SLOVENIJO

Nekega novembrskega dne so nas na gornjeseniški šoli obvestili, da imamo 27. novembra možnost nastopiti v Mislinji in v Slovenj Gradcu.

Čeprav je v sedanji folklorni skupini veliko začetnikov smo izkoristili možnost in se odpravili na pot. Precej zgodaj smo morali vstati, saj je bila vožnja dolga. Kljub temu smo po poti videli zelo malo, ker je zjutraj dolgo tema, ko se je zdanilo, pa zaradi megle ni bilo videti skoraj nič.

V Mislinjo smo prispeli po deveti uri. Tam so nas že čakali z obilno malico. Potem smo si ogledali telovadnico in ugotovili, da je za naše štiri pare dvorana prevelika. Vznemirjeni smo čakali začetek nastopa. Nastopile so tri skupine: šolska začetna skupina iz Mislinje, bili so zelo zanimivi, mladinska skupina iz Podgorja je imela zelo pester program. In seveda smo tudi mi pokazali, kaj smo se naučili v dveh mesecih. Za začetek ni bilo slabo. Vsak učenec je dal od sebe največ. Z veseljem, ne pa s sramoto smo se poslovili z odra.

Potem je čakalo naše otroke presenečenje. Reporterji šolskega radia so se zanimali o delu folklorne skupine. In tu so lahko ugotovili, kako se razlikuje knjižna beseda od porabščine.

Takoj potem nas je čakal drugi nastop v Slovenj Gradcu. Ni nas več presenetilo, da je bila dvorana večja od prejšnje. Po nastopu smo se vrnili v Mislinjo. Spet obilno kosilo, potem pa kratek ogled okolice. K sreči tokrat megle ni bilo več, toda kmalu je - ko smo se vračali domov - spet vse pokrila.

Veseli, z lepimi vtisi smo se peljali proti domu, kamor smo srečno prispeli.

Margita Mayer-Gašpar

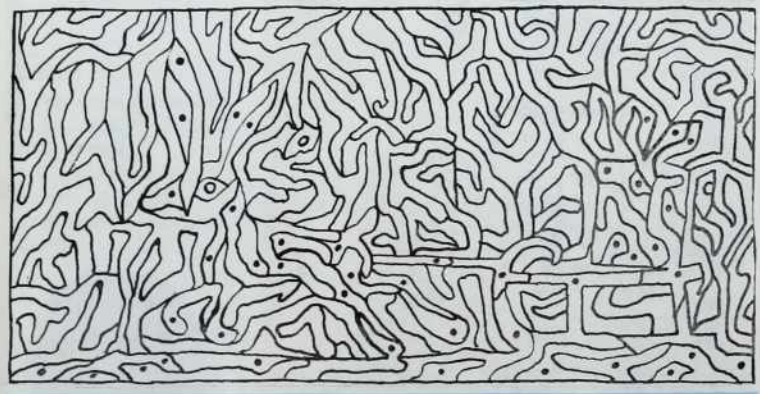

POČRNI POLJA S PIKAMI! KAJ SE BO PRIKAZALO?

Na Gorenjom Seniki so mlajši obnovili staro šego - betlehemeše. Fejst so se včili, zato vas prosimo, če do pred svetki klonckali pri vas, zatok je vö ne zaprite.

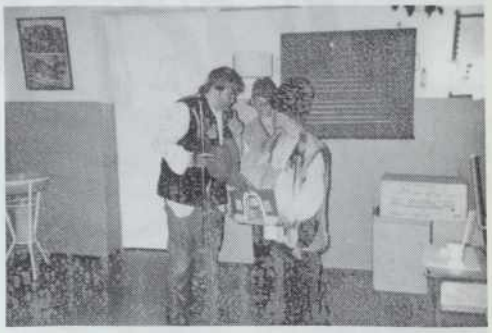

Miklavž v seniškem vrtcu in na osnovni šoli

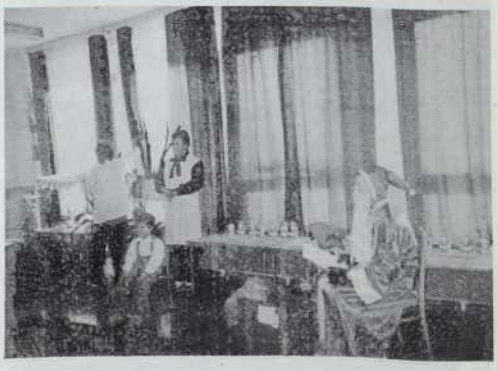

TAK SO MINEVALI GNAUKSVEJTA ZIMSKI DNEVI PA VEČERI

Pomalek pride zima, zvönejšno delo vse baude opravleno, takšoga reda je malo več časa povesi oditi, malo se pogovarjati, malo klajfe vöspravlati. Nej samo lagve, dobre klajfe tü jestejo.

V starom časi, če so že gnauk vküp prišli, lidjé te so že nika malo pomagali delati tü. Ednomi drugomi so pomagali goščice lüpati, perje čejsati. Nej ranč tak davnek, so ešče pri držinaj vtjüp ojdli padaštje - gda je sneg

üšo ali lagvo vrejmen bilau - za gvüšno pravim, bole veselo so delali kak v fabritji, gde plačajo tü. Vsekaj so popravlali, štile so redli in baug zna ka ešče, naj vse kreda baude, gda sprotolejt pride pa se delo začne.

Zdaj je že zato nej vse tak. K ednoj iži ne pride vtjüp pau vesi goščice lüpat, mugauče samo najbaukši padaštje pa rodbina. Tak mislim, ka so držine tü bole zprte gratale. Leko ka je malo televizija tü kriva? Mugauče. Če so takši vtjüp prišli, steri dobro volo znajo gor držati pa majo glasne gunte, njim je nej slobaudno na jezik vozeu zvezati. Brez vina tü znajo popejvati, ranč vpamet ne vzemejo, pa je večer odišo, pa ranč sneni ne gratajo, delo zlekoma obredijo.

Vzimi je čas za zabadanje (koline). Nemo vam pisala, ka se godi, da masarijo, mi vaščani tak dobro znamo, ka je tau. Gda je že vse gotovo, te pride jestvina, pitvina pa veselo prpovejdanje. Starejši naprej prinesejo kak je šlau, gda so oni mladi bili. Nej se njim je štelo, če je srmastvo bilau pa je lagvo šlau, veseli so bili, ar so mladi bili.

Zato zdaj, dragi bralci, dopüstite meni par veseli minutov storiti. Med nautami (pesmi) nadjemo več žalostne kak vesele. Zdaj vam eno veselo napišem. Žene so gnauksvejta nej mele takšno oblast (hatalom) kak zdaj, tau vidimo v tom nagovori (felszólalás) tü. "**Fudaš, harmonikaš! Tvoja harmonika naj malo henjajo, moški naj pri stoli merno sedijo, ženske pa v koti stojijo. Vsaki si svoj jezik naj močno zaveže, vüha pa naj oprto drži, ker bom vam nika veselo pravo od vina in kaj po tistom pride.**"

Od pet pijani bab!

Morem idti k mojoj kumi (koma),
ker mi nika v glavi šumi.
Nej sem se dobro naspala,
do polnoči sem plesala.

Vinska moč me je znorila,
sama pet pintov sem spila.
Pile smo kak sestrice
od poldneva do trde kmice.

Moževe smo mi znorile,
kaj smo v cerkvi bile.
Po pravici smo v pivnicaj bile,
samo staro vino smo pile.

Bilo nas je pet v toj kleti,
vsaka srednja brez pameti.
Kaj smo se spomenile,
meso in beli kruh jele.

Edna veli: Pijte kuma,
naj nam bode glava puna.
Druga se za grehe joče,
v staro vino kruh namače.

Tretja se k Bogi zdihava,
notri v kanti vodi se zgledava.
Ta štrta se za moža toži,
s pasnicov po stoli ruži.

Peta veli: pojdimo domo,
naj sem ne zgodi hudo.
Žmetno so se gori zdignole,
tri na glavo so spadnole.

Edna to drugo zdigavala
bog pomagaj! je kričala.
Odišle so punega blata,
doma so najšle zprta vrata.

Z nami, ženami se zato takša nasreče redko ma zgoditi, ka me z mero pijemo, nam krčmarošje dobro vino vözmejrijo. Zato tadale se tü etak skrb mejmo, čakajmo naj pod sto moški prvič pridejo.

E. Krajczar

MALO NORIJE MORA BITI

TAKŠNI SMO (TÖ)

MOJA KRAVA? TVOJ PES?

Živali z Andovec, z Števanovca, z Varaša pa z Gornjega Senika.

Vönajdate k steroma rama se držijo?

1. krava .....
2. maček .....
3. pes .....
4. svinja .....

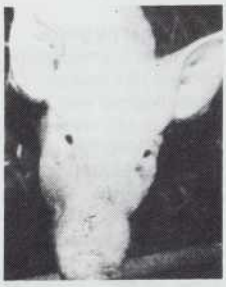

Nagrada čaka tistoga, sto najmenja dvej zavadi.

(Če té človak moški bauda, te si nad tejmi deklinami leko parbira!)

KAJ MISLITE, KA DELA TÉ MUŽAK?

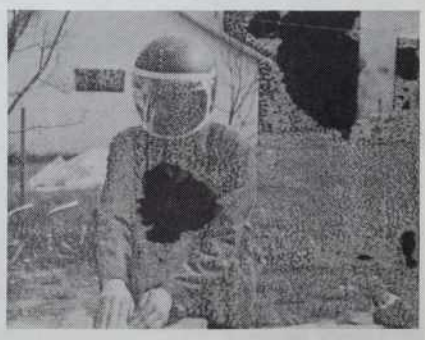

PORABJE IZ "ŠKILAVOGA" OBJEKTIVA

"Boug živi porabski határ, šče bole pa predsedniški pár."

Kronani !?

NIKA ZA SMEJ

Operacija

Naš Tomaž je gnauk samo fejs betežen grato. Doma so tak zgrüntali, ka je tau več nej vöprstati ka dela od bolezni, more v špitale titi.

Tam so ga skauz poglednili, pa so tak prajli, ka de Tomaž opererani. Gda je Tomaž že vedo, šteri padar de ga operero, gor ga poisko pa ga pito: "Gospaud doktor! Ka leko čakam od te operacije? Ozdravim?" Padar pa zdaj etak pravi: "Gospaud Tomaž! Takšo operacijo mo zdaj že dvajsetič delo."

Naš Tomaž je zdaj veseli grato pa pravi: "Lepa vala, gospaud doktor. Tau me je zdaj sploj zmirilo."

Naš doktor pa zdaj etak pravi: "Vüpam se, ka se zatok gnauk že dün pršika ta operacija."

Kratka paut

Naš Vili pa Rožika sta sploj dobriva eden z drugim. Vili dosta za Rožikov lejče. Eden den sta v sausadno ves šla na ples. Vnoči deta domau. Gda sta paulag lesa prišla, naš Vili etak pravi svojoj Rožiki: "Rožika, poj pa se zemava prejk po lesa, tak de sploj kratka paut."

Naša Rožika pa zdaj etak pravi Vilini: "Nej, moj Vili. Zdaj ne morem s teov titi po lasej, zatok ka se zdaj trnok paškim. Vej drgauč."

Zakoj?

Naša Marinka je že sploj čemerna za toga volo, ka se njena Eržika za cejli svejt neške oženiti. Eden den pá naprej vzema svojo Eržiko pa ji etak pravi: "Dejte mojo, nede dugo, da že pa znauvič fašenek bau, ti si si pa eške nika nej zbrodila. Ka pa čakaš? Ka škeš?"

Naša Eržika pa zdaj etak pravi svojoj materi: "Draga moja mama! Zakoj me pa telko spitavaš pauleg toga? Zakoj je pa tak sila, aj se ge oženim?"

"Zakoj, zakoj?" pravi naša Marinka. "Zatok, ka ne morem gledati, ka k tebi vrstnice so že vse ločene od možauv, ti si pa eške do pisale nej prišla."

Diplomat pa gospa

Ka je razlika med gospo pa med diplomatom? Če eden diplomat etak pravi, ka JA, te tau znamanüja, ka VENDAR. Če pa tau pravi, ka VENDAR, tau pa tau znamanüja, ka NEJ. Če pa pravi ka NEJ, te je tau ranč nej diplomat.

Če edna gospa tak pravi, ka NEJ, te tau tak moreš razmeti ka VENDAR. Če ona pravi, ka VENDAR, te tau tak moreš razmeti, ka JA. Če edna gospa tak pravi, ka JA, tau je pa ranč nej gospa.

Zelena očala

Naš Ivan je velki šparmajster. Dosta si je premišlavo, kak bi leko krmo pršparo. Krave tak gejo, kak naure. On bi pa malo eške kleta tü rad pršparo. Etak si premišlava eden den v štali gda me nika na pamet pride. Nut leti v künjo, go se opravi, na biciklin skauči pa hajde v Varaš goni.

Za ednomalo je prleto nazaj, s sébe zlüčo gvant gor se oblečo v domanjo oblejko, eden mali pa zgrabo pa v štalo išo. Za ednomalo slamo nosi štalo. Žena misli, ka se m je pamat zmejšala. Gda j prišla v štalo dojit, vidi k krave v jaslina slamo majo na očaj pa očala. Ivan n čaka, ka bi ga ona pitala ka je pa tau, povej nje "Vejš, draga Micka. Zelen očala so dobile krave, p zdaj slamo za friško trav vidijo."

I. Barb

Radenska

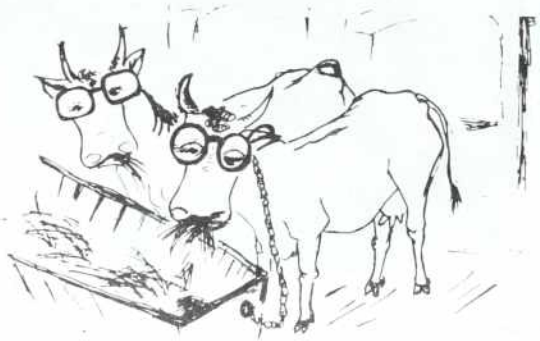

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970 Monošter, Deak Ferenc ut 17., p. p. 77, tel.: 94/80-767

Cena:
posamezna številka 10 forintov oz. 20 SIT,
celoletna naročnina 260 forintov oz. 520 SIT

Tisk: SOLIDARNOST, Arhitekta Novaka 4, 69000 Murska Sobota Slovenija